

KASELY vesienhoidon yhteistyöryhmän kokous 11.9.2020

Kokous järjestettiin Teams -etäyhteydellä 11.9.2020 klo 8.30 – 15.00

Paikalla:

Kati Halonen, Kouvolan kaupunki

Virpi Jääskeläinen, Kouvolan Vesi Oy, ympäristövastaava

Salme Muurikka, Lappeenrannan seudun ympäristötoimi

Jukka Muotka, Fortum/Energiateollisuus

Susanna Hyrkäs Fortum/Energiateollisuus

Kirsi Seppälä Haminan kaupunki

Helena Kaittola, Imatran seudun ympäristötoimi

Marjo Ahola, Suomen metsäkeskus

Miia Muhonen, VARELY

Hannu Ripatti, MTK metsälinja

Jani Väkevä, Kymen Vesi Oy

Riikka Lihavainen, Kotkan ja Pyhtään ympäristöpalvelut

Mika Leino, Metsäteollisuus Ry/Metsä Group

Riitta Moisio Lappeenrannan Lämpövoima Oy

Eeva Saarikorpi MTK-Kaakkois-Suomi

Heini Kukkonen, Metsäteollisuus ry (Kymenlaakso)

Tuomas Kähö/ Metsänhoitoyhdistys Etelä-Karjala ry

Terhi Helkala, Puolustusvoimat, 1. Logistiikkarykmentti

Minna Maunus-Tiihonen, Metsäteollisuus ry Etelä-Karjala

Ari Mikkilä / Kouvolan Vesi Oy

Maiju Lanki / Metsähallitus Luontopalvelut

Anna-Riikka Karhunen / Kymenlaakson liitto

Riku Rinnekangas, SLL, Kymenlaakso

Vesa Vanninen, Varsinais-Suomen ELY-keskus

25.9.2020

Visa Niittyniemi, Kaakkois-Suomen ELY-keskus (puheenjohtaja)

Taina Ihaksi, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Heidi Rautanen, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Minna Korttinen, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Jukka Penttilä, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Antti Haapala, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Erja Monto, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Jouni Törrönen, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Marja Kauppi, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Ville Räihä, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Pekka Ojanen, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Kati Häme, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Johanna Kallio, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Tapio Tuukkanen, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Jukka, Höytämö, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Marjut Henttonen, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Hanna Kailasto, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

1. Visa Niittyniemi avasi kokouksen klo 08:33

Todettiin että esitelmät kootaan jälleen yhteistyöryhmän verkkosivuille, samoin muistio.

Yhteistyöryhmään on jälleen tulossa muutoksia ja jäsenvaihdoksista sovittiin, että ne toimitetaan Taina Ihaksille sähköpostitse. ELY on näihin muutoksiin liittyen yhteydessä erikseen sähköpostilla.

2. Ajankohtaista vesienhoidosta, Taina Ihaksi

Vesienhoidon viimeinen toimenpidekausi on käynnissä 2022–2027. Kuuleminen vesienhoitosuunnitelmista ja toimenpideohjelmista järjestetään sähköisen palvelun ja Webropolin avulla 2.11.2020 -2.5.2021. Pinta- ja pohjavesien tilatavoitteet tulisi saavuttaa vuoteen 2027 mennessä. Esiteltiin kartat pinta- ja pohjavesien tilasta. Edelleen alueella on paljon tekemistä, jotta tilatavoitteisiin voitaisiin päästä. Kaakkois-Suomessa on tunnistettu runsaasti riskivesiä, eli vesistöjä, joissa tilatavoitteiden saavuttaminen vuoteen 2027 mennessä on epävarmaa. Monella erinomaisessa tilassa olevalla vesistöllä väriarvot ovat voimakkaasti nousseet, mikä vaikuttaa koko vesistön ekologiaan. Tavoitetilan saavuttamisaikataulusta on tehty arvio – suurimmassa osassa tavoitellaan

25.9.2020

edelleen vuotta 2027, vaikka se on erityisesti voimakkaimmin kuormitetuissa epävarmaa. Poikkeama tilatavoitteesta on asetettu vain Haapajärvelle ja Rakkolanjoen yläosalle. Vaikka uusi puhdistamo saataisiin toimintaan, ei tila tule voimakkaan hajakuormituksen vuoksi nousemaan. Niiden osalta siis tavoitellaan tyydyttävää tilaa ja senkin tavoittaminen on haasteellista.

Pohjavesien osalta 6 aluetta on huonossa tilassa, määrällinen tila on kaikissa hyvä. Huonossa tilassa oleville pohjavesialueille esitetään aikataulupoikkeamia siten, että tavoitetila arvioidaan saavutettavan vuoteen 2027 mennessä.

Vuoden 2027 loppuun mennessä kaikki tarvittavat toimenpiteet pitää olla toteutettuna tai ainakin vireillä. Vuoden 2027 jälkeen aikataulupidennyksiä voi perustella vain luonnonolosuhteilla, ei enää teknisillä tai taloudellisilla syillä. Ilmastomuutoksella ei voi perustella sitä, ettei tilatavoitteita saavuteta, vaan toimenpiteet tulee mitoittaa niin, että tila voidaan saavuttaa ilmastomuutoksesta huolimatta.

Jukka Muotka kysyi ilmastomuutoksen vaikutuksista. Sitä ei voi käyttää perusteluna sille, ettei vesistö saavuta hyvää tilaa. Vaikuttaako se raja-arvoihin? Todettiin että näin varmaan pitkällä aikavälillä on.

Tilatavoitteiden saavuttaminen edellyttää hyviä ohjauskeinoja, jotta toimenpiteiden toteutus ja rahoitus kohdentuu oikein.

One out alla out”- periaatteen mukaisesti poikkeamat tulee tehdä laatutekijäkohtaisesti.

3. Tulvariskien hallinta, Tapio Tuukkanen

Tulvariskien hallinnan kuuleminen on samaan aikaan vesienhoidon kanssa.

Arviot toimenpidetarpeista on tehty Kymijoen vesistöalueelle (Kymijoen alaosan merkittävä tulvariksualue) sekä Haminan ja Kotkan rannikkoalueelle.

Yhteistyötä ja tiedonvaihtoa pyritään parantamaan. Tulvariskien hallintaa edistetään mm. kuntien valmiussuunnittelun ja yritysten varaussuunnitelmien sekä lupien valvonnan kautta.

Tulvariskien hallinnan toimenpiteitä on arvioitu suhteessa vesienhoidon ympäristötavoitteisiin. Yleensä vaikutus on neutraali, mutta positiivisia vaikutuksia on esim. jätevesien käsittelyn ja johtamisen sekä ympäristölle haitallisten aineiden varastoinnin ja kuljetusten tulviin varautumisen tehostamisella/varmistamisella.

Hamina-Kotka rannikkoalueella on välttämättömien kulkuyhteyksien varmistamistoimenpide, jolla tarkoitetaan teiden korottamista, jolloin vähäisiä vaikutuksia voi olla vesistöihin maanrakennustöiden vuoksi.

Kymijoen alueella toimenpiteet pääosin samoja kuin rannikolla, lisäksi esitetty mm. virtaus- ja jäämällin kehittämistä ja Päijänteen alueen tulva- ja kuivuusriskien selvitystä.

Pääasiassa tulvariskien hallinnan toimenpiteet myös Kymijoella ovat neutraaleja tai positiivisia vrt. vesienhoidon tavoitteisiin. Hyydöntorjuntaan liittyvillä räjäytyksillä voi olla paikallisesti negatiivinen vaikutus. Mahdollisuutta uoman perkaamiseen Korkeakosken haarassa selvitetään tarkemmin (ml. ympäristövaikutukset), toteutuessaan negatiiviset vaikutukset mahdollisia.

Kaksi tulvaryhmää on mukana suunnittelussa Kaakkois-Suomen alueella.

25.9.2020

4. Merenhoidon suunnittelun tilannekatsaus, Jouni Törrönen

Merenhoidon suunnittelun 2. kierros on käynnissä ja Suomen merenhoitosuunnitelman ensimmäiset kaksi osaa on päivitetty ja kuultu, ja ne odottavat valtioneuvoston käsittelyä siinä vaiheessa, kun kolmas osa, toimenpideohjelma, on valmistunut. Tällä hetkellä on toimenpideohjelman päivitys käynnissä.

Toimenpideohjelman päivitys työtä on tehty teemakohtaisissa alaryhmissä (10 ryhmää), jotka pääosin pohjautuvat meren tilan 11 kuvaajaan ja joissa ovat olleet mukana kyseisten alojen asiantuntijoita. Toimenpiteitä esitetään erityisesti niiden tila kuvaajien osalta, joissa hyvää tilaa ei ole saavutettu. Roskaantumisesta ja vedenalainen melusta ei ensimmäisellä kierroksella ollut riittävästi tietoa tila-arvion tekemiseksi.

Ensi vaiheessa on katsottu, mikä on nykytoimien riittävyyden tilanne ja lisäksi on arvioitu mitä uusia toimia tarvitaan, että hyvä tila voidaan saavuttaa. Tällä hetkellä toimenpiteitä koottu toimenpideohjelmaluonnokseksi.

Ennen kuulemista tulee vuoden loppuun mennessä tehdä toimenpiteiden kustannustehokkuusarvio, toimenpiteiden rajat ylittävät arviot, SOVA sekä hyvän tilan tavoitteen saavuttamisen ajankohdan arvio.

Komissio on todennut, ettei alkuperäistä tavoitetta – Euroopan merien hyvää tilaa vuoteen 2020 mennessä – pystytä saavuttamaan. Poikkeukset tulee myös identifioida ja laatia niille perusteet, kuten vesienhoidon puolellakin.

Helmi-huhtikuussa 2021 on kuuleminen, joka kestää vain 3 kk. Sen jälkeen viimeistellään asiakirjat ja joulukuussa 2021 saadaan valtioneuvoston päätös meren tilasta, seurantaohjelmasta ja toimenpideohjelmasta.

Suomen merenhoidon toimenpiteet yhteensovitetään muiden Itämeren valtioiden kanssa HELCOM-yhteistyössä.

Luonnosvaiheessa uusia esitettyjä merenhoidon toimenpiteitä on yhteensä 72 kpl. Ainoastaan haitallisten vieraslajien torjunnassa on nykytoimenpiteiden katsottu riittävän.

Ravinnekuormituksen osalta on 14 uutta toimenpidettä (aiempien kuuden lisäksi). Uutena toimenpiteenä on mm. lannoitekuljetusten päästöjen vähentäminen satamissa, jota voidaan Kaakkois-Suomen osalta pitää jopa alueellisena toimenpiteenä Kotkan Mussalon sataman kautta tapahtuvien kuljetusten takia. Muita ravinnekuormituksen vähentämiseksi esitettyjä toimenpiteitä ovat esimerkiksi kuolleen rihmalev- ja vesikasvibiomasen poistaminen vedestä sekä rahtialuksiin liittyviä toimenpiteitä harmaiden vesien ja ruokajätteen osalta.

5. Vesienhoidossa esitetyt toimenpiteet vuosille 2022–2027 pinta- ja pohjavesille eri sektoreiden osalta

Hajakuormituksen toimenpiteet on arvioitu alueellisesti suunnittelualueille. Pistekuormituksen toimenpiteet on kohdennettu alapuoliseen vesistöön. Tällä kaudella ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuus pyritään ottamaan toimenpidesuunnittelussa entistä paremmin huomioon.

Turvetuotanto, Taina Ihaksi

Esitettiin kartta turvetuotannon kuormittamista vesistöistä.

Toimenpidemääräksi on arvioitu kunkin vesienkäsittelymenetelmän piirissä oleva tuotantohehtaari-pinta-ala suunnittelukaudella. Tarkoituksena on siis lähinnä arvioida turvetuotantosektorin vesiensuojelutoimien kustannuksia suunnittelukaudella. Ajatellaan, että kaikki muutokset tapahtuvat lupaprosessin kautta.

25.9.2020

Turvetuotantoalueille ei ole esitetty luvan lisäksi uusia toimenpiteitä, mutta se ei tarkoita, ettei toimenpidetarvetta olisi ja niitä on tehtävä, mikäli tarvetta tulee. Suunnittelussa on otettu huomioon laitoksille ennen vuotta 2022 tulevat muutokset vesienkäsittelyrakenteissa.

Ohjauskeinot ovat edelleen tärkeitä. Turvetuotantoa ei tulisi sijoittaa sellaisten vesien alapuolelle, joiden ekologinen tila voi toiminnan myötä heikentyä. Ongelmiin tulisi puuttua nopeammin.

Aiemmassa toimenpideohjelmassa on ollut kartta turvetuotannolle herkistä vesistöistä. Todennäköisesti samanlainen kartta laaditaan nytkin. Karttaan tulee pieniä muutoksia.

Velvoitetarkkailun on oltava jatkossakin riittävää, koska luvan saanti perustuu siihen, ettei vaikutuksia ekologiseen tilaan saa syntyä.

Turvetuotanto-sektorille ei esitetä pohjavesialuekohtaisesti kohdennettuja toimenpiteitä vaan pohjaveden suojelua edistetään lähinnä ohjauskeinojen kautta.

Teollisuus, Visa Niittyniemi

Esitettiin kartta vesimuodostumista, joissa teollisuus on merkittävän paineena.

Esitettiin myös kuvaajat metsäteollisuuden kuormituksen kehittymisestä.

BAT-päätelmät uusitaan 10.v. välein ja niiden tarkastelu osuu seuraavalle suunnittelukaudelle, mutta laitosten lupia ei välttämättä sen takia tarvitse aukaista.

BAT:n lisäksi lupien muutostarvetta tarkastellaan vesistön tilatavoitteesta käsin. Kaakkois-Suomen ELYn alueella on yksi laitos, jolle KHO asettanut selvitysvelvollisuuden liittyen toiminnan vaikutukseen vesistön tilatavoitteisiin.

YSL 86 § (perusteena merkittävä muutos) on myös mahdollista käyttää, kun lupamuutoksia laitetaan vireille.

Teollisuuden toimenpiteiden kustannuksiksi on arvioitu koko VHA1:lle toteutuneiden kustannusten perusteella. 22 milj. euroa ja VHA2:lle 73 milj. euroa. Summat sisältävät sekä pinta- että pohjavesien toimenpiteet.

Panostukset vesiensuojeluun olleet merkittäviä. Tavoitteena se, että kuormitus pysyy korkeintaan nykyisellä tasolla.

Yleisesti teollisuus ajaa laitoksia niin, että mennään alle lupaehtoja, toki ylityksiäkin on ollut.

Jatkuva laitosten käytön ja ylläpidon kehittäminen edelleen tärkeää.

Häiriöpäästöjen hallinta, vedenkäytön vähentäminen ja COD-kuormituksen vähentämiseen tähtäävät toimet ovat tarpeen.

Vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden tehostaminen otetaan huomioon tarkkailuohjelmissa.

Pohjavesiin kohdistuvien toimenpiteiden osalta VHA2:lla on 3 laitosta, joilla perustilaselvitys voi tulla ajankohdaiseksi. Luvitus tai lupaehtojen päivittäminen pohjaveden suojelun kannalta voi realisoitua yhteensä 15 laitoksen osalta KASELY:n alueella kaudella 2022–27.

25.9.2020

Ohjauskeinoja pohjavesien suojeluun ovat mm. maankäytön suunnittelu, valvonnan ja tarkkailun tehostaminen ja riskikartoitukset.

Haja-asutus ja yhdyskunnat, Minna Korttinen

Minna Korttinen esitteli karttoja yhdyskuntapuhdistamoiden pistekuormituksesta ja kuormituksen painekarttoja.

Käyttö- ja ylläpitotoimenpiteessä yksikkönä on asukkaiden määrä, joka laitoksiin on liittynyt ja kustannukset on laskettu käyttökustannuksina.

Laitosten käytön ja ylläpidon tehostamistoimenpiteessä laitokset, joissa on odotettavissa, että lupa tulevilla toimenpidekaudella muuttuu.

Hulevesien hallinta- ja käsittelytoimenpiteen osalta on yksi hanke suunniteltu VHA2:n alueella. Suunnittelu on kunnissa käynnissä, mutta tulevilla kaudella toteutettavia hankkeita ei ehkä saada arvioitua ennen kuulemista tai sen jälkeen.

Viemäreiden vuotovesien vähentäminen ja suunnitelmallinen sekaviemäröinnistä luopuminen – toimenpide kohdistuu niihin laitoksiin, jotka saneeraavat verkostoaan toimenpidekaudella eli mukana käytännössä kaikki puhdistamot. Kustannukset on laskettu investointikustannuksina.

Riskien hallinta ja häiriötilanteisiin varautumiseen liittyvien suunnitelmien laatimisen tai päivittämisen lukumäärää on arvioitu (yhteensä 12 kpl) ja vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden tarkkailuohjelmien laatimis- tai päivittämistarve on arvioitu kohdistuvan muutamaan laitokseen.

Haja-asutuksen toimenpidemäärä- ja kustannustaulukot lisätään muistion liitteeksi toimitettavaan esitykseen. Niissä käyttö- ja ylläpitotoimenpiteeseen on laskettu ns. herkän alueen (ranta- ja pohjavesialueet) asuin- ja lomakiinteistöt ja tehostamistoimenpiteeseen ns. kuivan maan vastaavista kiinteistöistä. Herkkien alueiden lomakiinteistömäärässä ei ole mukana ns. kantovesikohteet (arvio). Kuivan maan kiinteistöistä on mukana n. 50 %, joilla arvioidaan olevan saneeraustarve toimenpidekaudella.

Ylivuotojen ja muiden häiriöpäästöjen vähentämiseen tulee panostaa.

Pohjavesialueille on esitetty kohdennettuina toimenpiteinä viemärien vuotovesien vähentämistä ja suunnitelmallista sekaviemäröinnistä luopumista, kiinteistökohtaisen jäteveden käsittelyn sekä hulevesien hallinnan ja käsittelyn tehostamista. Toimenpidetarpeet on suunniteltu vesihuoltolaitoksilta, kuntien ympäristönsuojelusta ja tekniseltä puolelta saatujen tietojen perusteella/pohjalta. Viemäriin ja kiinteistökohtaiseen jätevesien käsittelyyn liittyvien pohjavesitoimenpiteiden kustannukset tulevat pintavesien toimenpiteiden kautta. Hulevesien tehostamistoimenpiteistä osa kohdistuu suoraan pohjaveden suojelutarpeisiin, ja kustannukset esitetään niiltä osin pohjavesitoimenpiteeseen kytkettynä.

Maatalous, Visa Niittyniemi

Vesiensuojeluratkaisujen tulee olla aina ko. tilalle yksilöllisiä. Päälle liimatut toimenpiteet eivät ole vaikuttavia. Peltotoimenpiteet ovat toimenpidekaudella keskiössä. Viljelijöiden, neuvonnan ja viranomaisten osaamista ja yhteistyötä on lisättävä.

25.9.2020

Tavoitteet tulisi ottaa tehokkaammin huomioon neuvonnassa ja valvonnassa.

Hankerahoituksessa on otettava vesiensuojelun tavoitteet huomioon

Maataloudessa on suunniteltu pitkä lista toimenpiteitä ja mukana on myös uusia asioita maan rakenteen parantamiseen.

- Ravinteiden käytön hallinta -toimenpide suunniteltu koko peltopinta-alalle hehtaareina.
- Tilakohtaisen neuvonnan tarpeeksi esitetty 3*/tila/toimenpidekausi.
- Suojavyöhyketarpeet on arvioitu paikkatietoanalyysillä, jossa on valittu ne Kotoma-peltolohkot, joissa keskimääräinen kaltevuus on yli 3 % ja eroosio suuri ja niille on laskettu 30 m suojavyöhyke. Vyöhykealassa on mukana myös tulvan alaiset pellot, joiden määräksi arvioitu 1000 ha jaettuna suunnittelualueille peltoalueen suhteessa.
- Monimuotoisuus- ja luonnonhoitopelloja suunniteltu 10 % koko peltoalasta.
- Rakennekalkin osalta valittiin pellot, joissa Kotoma-aineiston perusteella pohjamaa on paksu savi ja niistä 17,5 %:lle esitettiin kalkitusta.
- Kuituliete on samoin kohdennettu savimaille, 17,5 % ja lisäksi 10 % sellaisista pelloista, joista pohjamaa on karkearakenteista.
- Kipsi soveltuu huonommin Kaakkois-Suomen pelloille, sitä kohdistettiin 10 %:lle savipelloista.
- Olemassa olevien turvepeltojen nurmiksi on esitetty 75 % sellaisista pelloista, joilla pohjamaassa on paksu turvekerros.
- Luomupelloiksi esitetty 25 % peltopinta-alasta.
- Kosteikko -toimenpide on aiemmin esitetty kpl-määränä, nyt esitetään hehtaareina. Kokonaistavoite on 30 ha jaettuna peltopinta-aloitain suunnittelualueille. Tavoitteena on, että uudet kosteikot ovat riittävän suuria alaltaan valuma-alueeseen nähden.
- Ympäristöystävälliset lannan levitysmenetelmät -toimenpide eli käytännössä sijoitetun lietelannan levitysmäärä on laskettu Luken ravinnelaskurin kautta ja saatu kuinka paljon syntyy lietelantaa ja virtsaa kunnittain. Suunnittelualueiden summaluku on jaettu arvioidulla levitysmäärällä 35 m³ ja saatu näin hehtaarit.
- Peltojen talviaikainen eroosio -toimenpidettä on suunniteltu 75 % koko peltoalasta.
- Luonnonmukaisen peruskuivatuksen osalta tavoitteena 30 hanketta koko alueella.
- Ravinteiden ja orgaanisen aineksen kierrättäminen. Nykytasoon (600 ha) on lisätty 15 %. Arvioinnissa on hyödynnetty Luken orgaanisen aineksen määriä kunnittain, mitkä sisältävät mm. kuivalannan ja nurmijätteen. Puhdistamolietettä ei ole tässä mukana.

Lannan prosessointia ei arvioitu, koska hankkeita ei ole tiedossa. Mutta tarvetta varmasti tietyillä alueilla olisi.

Pohjavesien puolella peltoviljelyn pohjavesien suojelun toimenpiteitä ovat mm. monimuotoisuus- ja luonnonhoitopellot ja suojavyöhykkeet. Toimenpiteitä on esitetty riskipohjavesialueille, joilla karkearakeisten maalien peltopinta-ala on yli 2 % pohjavesialueen pinta-alasta tai maatalouden/peltoviljelyn hajapäästöjen riski on arvioitu suureksi.

Ohjauskeinoissa esitetään mm. maankäytön suunnittelua, liete- ja kuivalannan sijoittamista ja levittämistä koskevan ohjeistusten mukaan lukien ympäristönsuojelumääräykset, noudattamista sekä valvonnan ja pohjavesien tarkkailun tehostamista.

25.9.2020

Metsätalous, Taina Ihaksi

Kunnostusojitusten määrät olleet laskussa, asetettu määräksi vesienhoidossa 250 ha/vuosi. Määrät on jätetty suunnittelualueille turvemaan suhteessa. Alueella kuitenkin turvemaiden metsät ovat tulossa uudistusvaiheeseen, mikä asettaa erityisen paineen myös maanmuokkaukselle. Niitä ei huomioida toimenpiteissä. Vesienhoitoalueen ohjauskeinoksi nostettu ojitusilmoitusten tekeminen myös ojitusmätästyksistä silloin, kun toimitaan herkkien vesistöjen alueilla.

Metsätalouden vesiensuojelun tehostamisen tavoitteeksi asetettu **6000 ha/vuodessa** –jaettu suunnittelualueille metsäpinta-alan suhteessa.

Suojavyöhykearvio perustuu suoraan Metsäkeskuksen paikkatietoanalyysiin Ranta10-aineistoon. Analyysissä on huomioitu järvien, meren ja jokien sekä valuma-alueeltaan yli 10 km² uomiin rajautuvat metsänkayttöilmoitukset. Suojavyöhyke on oletettu puustoiseksi ja suunniteltu leveys on 15 m eli arvio yliarvioi kustannuksia huomattavasti vrt. nykyiseen käytäntöön.

Pintavesien osalta ohjauskeinoksi esitetään ajattelutavan muutos siihen suuntaan, että maata muokataan vain sen verran kuin on metsän kasvun kannalta tarpeellista. Se vaikuttaa myös humus ja elohopeakuormitukseen.

Ojasyvyys ja ojakaupan käyttö on olennaista, samoin ojitustarpeen arviointi isona kokonaisuutena ja ojaosittain.

Ratkaisevaa on turvemaiden metsätaloustoimet. Jatkuva kasvatusta tulisi edistää rantametsissä ja turvemailla. Samalla vaikutetaan pohjaveden korkeuteen ja vähennetään hiilipäästöjä pitämällä pohjavedenpintaa korkeammalla.

Pohjavesialueille ei esitetä kohdennettuja toimenpiteitä (metsäojitusten haittojen ehkäiseminen) vaan metsätalouden toimenpiteiden kohdentaminen suoritetaan tapauskohtaisesti tarpeen mukaan haittoja havaittaessa. Pohjavesialueilla tulisi toimia metsätalouden suositusten mukaisesti. Pohjavesialueella suositellaan hakkuutahteiden poistoa, kevennettyä maanmuokkausta ja jatkuvapeitteistä kasvatusta. Pohjavedestä riippuvaiset, muun lainsäädännönnoilla suojellut ekosysteemit tulee huomioida. Ojitusten haittavaikutuksia tulisi myös tarkkailla.

Järvi- ja merenlahtikunnostukset, Antti Haapala

Järvikunnostukset on kohdennettu tyydyttävässä tai sitä huonommassa tilassa oleville. Kunnostuskohteiden määrässä on 30 % lisäys edelliseen kauteen nähden. Kunnostuskohteissa on sisäkuormitus arvioitu paineeksi.

Virtavesikunnostukset, Vesa Vanninen

Dioissa (ks liite) esitetään punaisella tarvittavat kunnostustoimet.

- Kalan kulun parantaminen Kymijoen Koivukoskella ja Korkeakoskella, elinympäristökunnostuksia tarvitaan ja virtaamajakoa tulisi tarkastella.
- Summanjoella ylä- ja alaosan kunnostusta sekä Keisarinkosken ja Ruotilan elinympäristökunnostus.
- Vehkajoella Koivuniemenkosken kalatie ja kunnostuksia

25.9.2020

- Virojoella elinympäristökunnostuksia ja Kantturankosken padon kalatie. Pitkäkosken kunnostus on myös toteutettava tämän jälkeen. Kantturankosken kalatien rakentaminen tulee KHO:n päätöksen (vesivoimalaitoksen velvoite) mukaan aloittaa 2021 lopussa.
- Vaalimaanjoelle on suunniteltu Hauhian Myllykosken kunnostuksia sekä Savankosken, Mattilan ja Myllykosken patoihin muutoksia. Lisäksi joen alaosan kunnostus.
- Urpalanjoella Muurikkalan padon kalatie toimii. Salajärvenkosken kalatien rakentaminen on lähellä ratkaisua, sen suunnitelma on valmis ja neuvotteluja tehty. Joutsenkosken suunnitelma ei ole vielä valmis. Vilajoella ei ole tehty mitään. Leinon padolle tulee tehdä suunnitelma. Virtavesikunnostuksia tarvitaan.
- Tervajoella ja Hounijoella elinympäristökunnostuksia. Mustajoki on hyvin kunnostettu, mutta tarvetta on.
- Suokumaanjoella esitetty kolmen kosken suunnittelua ja toteutusta
- Unterniskanjoki – taimen lisääntyä, kunnostukset onnistuneet. Yksi nousueste tulisi poistaa. Myös kunnostuksia tulisi jatkaa.
- Helisevänjoella ei ole aloitettu toimenpiteitä, patoja ja virtavesikunnostuksia. Karkean tason suunnitelmia tehty, tarkennettava suunnitelmia.
- Venäjän puolella Hiitolanjoella kala pääsee kulkemaan. Suomessa padot poistuvat portaittain vuosina 2021-2023. Suomen ainoa luontaisen järvilohen kohde, potentiaalia on.
- Käyräjoella täydennyskunnostuksia. Tilattu kunnostustarveselvitys.
- Ylempänä nousuesteitä tulisi poistaa, Tirvassa helppo kohde, vanha suunnitelma olemassa. Pasinjoessa myös nousueste, täydennyskunnostukset tarpeen.
- Ruokokoski-Kannuskoski ei ole prioriteettilistassa kärjessä.

Voimakkaasti muutetut vesimuodostumat, Jukka Höytämö

KASELY:n alueella on 4 voimakkaasti muutettua vesimuodostumaa: Vuoksi, Kymijoen länsihaarat, pääuoma ja yläosa

Edellisen kauden Hiitolanjoki ja Puolakankoski-Verla ovat poistuneet nimetyistä, koska voidaan sanoa, että tulevat muutokset ovat niin suuria parempaan suuntaan, ettei niitä ole enää tarpeen nimetä voimakkaasti muutetuksi. Hiitolanjoella voimalaitospadot (3 kpl) on suunniteltu poistettavaksi vuosina 2021-2023. Puolakankosken patokin (vanha uittopato ja nykyinen Kamposen säännöstelypato) voidaan muuttaa sellaiseksi, että kala pääsee siinä kulkemaan.

Tila-arviot tehdään eri tavalla kuin normaalimuodostumissa. Voimakkaasti muutettujen vesimuodostumien kohdalla tarkastellaan, onko muodostumaan soveltuvilla toimenpiteillä mahdollista saada aikaan parantavaa muutosta vesimuodostuman tilaan ilman että aiheutetaan merkittävää haittaa vesien muille käyttömuodoille. Jos löydetään toimia, jotka merkittävästi tai kohtalaisesti parantavat nykyistä tilaa, ei olla vielä hyvässä saavutettavissa olevassa tilassa.

Kymijoen pääuoma ja Kymijoen yläosa on arvioitu olevan hyvässä saavutettavissa olevassa tilassa. Niiden osalta on kuitenkin esitetty selvityksiä hyvän tilan turvaamisen kannalta kalan kulkumahdollisuuksien parantamiseksi ja elinympäristöjen parantamiseksi.

Vuoksi ja Kymijoen länsihaarat on arvioitu tyydyttävään tilaan → asetetaan tavoitteeksi tietyt nimetyt toimenpiteet. Kymijoen länsihaarassa on paljon saavutettavissa. Ahvionkosken lohikalojen elinympäristöjen

25.9.2020

parantamishanke. Kymijoen virtamaajaan tarkastelu Hirvivuolteen patoon liittyen arvioitava vaelluskalojen kokonaisuutta ja elinmahdollisuuksia.

Ahvenkosken ja Klåsarön kalateiden rakentaminen on merkittävä asia vesimuodostuman tilan parantamisessa. Käyttömuodolle (vesivoimatalous) aiheutuvan haitan ei arvioida olevan merkittävän erityisesti huomioiden olemassa olevat velvoitteet.

Myös Vuoksessa on arvioitu saavutettavan hyviä muutoksia toimenpiteillä. Toimenpiteinä on Tainionkosken alueelle voimalaitoksen ylä- ja alapuolelle toteutettavat kunnostukset sekä kaupunkipuromainen elinympäristöselvitys, suunnittelu ja toteutus sekä Imatrankosken alapuoliset kunnostukset.

Juoksutuskäytäntöjä esitetään kehitettäväksi siten, että erityisen haitalliset alivedenkorkeudet ja virtaamavaihtelut Imatrankosken alapuolella voidaan poistaa.

Yhteis- ja kehitystyö Venäjän puolella Svetogorskin säännöstelyyn liittyen on tärkeää.

Pohjavesien muut toimenpiteet, Heidi Rautanen

Ilmastonmuutoksen aiheuttama kuivuus ja tulvat tulee pohjavesien suojelussa ja vesihuollossa ottaa huomioon. Käytännön toimenpiteitä ovat vedenottoon käytettävien kaivojen siirtäminen, syventäminen, tiivistäminen, kansiosien korottaminen ja esimerkiksi varavoiman hankinta sähkökatkojen varalle. Toimenpide voi käsittää myös varautumissuunnitelman päivittämisen esimerkiksi varavedenhankinnan kannalta.

Tie- ja rataliikenteen pohjavesiriskien hallinta pitää sisällään pohjavesisuojausten rakentamisen, niiden toimivuuden arvioinnin ja ylläpidon. Toimenpiteeseen sisältyy myös suolauksen vähentäminen tai vähemmän haitalliseen liukaudentorjunta-aineeseen siirtyminen. VHA1:llä tie- ja rataliikenteen pohjavesiriskien hallinta -toimenpidettä on esitetty 8 pohjavesialueelle (9 kpl) ja VHA2:lle 11 pohjavesialueelle (11 kpl). Toimenpiteet sisältävät VHA1:lla yhden pohjavesialueen (Likolampi A) mahdollisen pohjavesisuojaustarpeen ja VHA2:lla kolmen pohjavesialueen (Arolahti, Tillola, Tornionmäki) pohjavesisuojaustarpeen. Ohjauskeinoksi on esitetty mm. maankäytön ja vaarallisten aineiden kuljetusreittien suunnittelua sekä tarkkailua.

Maa-aineisten ottoon ei ole esitetty pohjavesialuekohtaisia toimenpiteitä. Sokka projekti valmistui 2007 ja on edelleen käyttökelpoinen, POSKI-projektin osalta ei katsottu päivitystarpeita. Ohjauskeinoina ovat mm. maankäytön suunnittelu ja valvonnan tehostaminen.

Pilaantuneet maat -sektorille esitetään toimenpiteitä alueille, joissa harjoitettu pilaavaa toimintaa, josta voi olla riskiä pohjavesille. Toimenpidemäärä on VHA1:llä yhteensä 37 kpl ja VHA2:lla 31 kpl. Toimenpiteet käsittävät joko pilaantuneisuusselvityksen laatimistarpeen tai kohteen riskinarvioinnin ja tarvittaessa kunnostamisen. Kohteina ovat mm. taimitarhat, jakeluasemat, taimitarhat ja kyllästämöt.

Vedenoton osalta on esitetty KASELY:n alueella toimenpiteiksi seuraavaa: vedenottamon suoja-alueen perustaminen (1 kpl), vedenoton ja pintaveden imeytymisen vaikutusten selvittäminen (3 kpl) ja kestävä vedenhankinta (1 kpl) ja riskien hallinta ja erityistilanteiden varautumissuunnitelmien toimenpiteiden toteuttaminen pohjavesialueella (8 kpl). Ohjauskeinoina on tuotu esiin mm. velvoitetarkkailuohjelmien päivittäminen, kuivusriskien hallintasuunnitelmat ja tietopohjan lisääminen pohjavedestä riippuvaisista ekosysteemeistä.

25.9.2020

Pohjavesialueen suojelusuunnitelmien päivittämistä esitetään kaikille niille pohjavesialueille, joilla suojelusuunnitelman laadinnasta tulee 10 vuotta täyteen vuosien 2022–2027 aikana. Pohjavesialueen suojelusuunnitelmien laatimista esitetään kaikille niille riskipohjavesialueille, joilla suojelusuunnitelmaa ei ole vielä laadittu.

Pohjavesitoimenpiteiden osalta merkittävimmät kustannukset kohdistuvat pilaantuneet maat- ja liikenne-sektoreille.

6. Työpajayhteenvedot:

Turvetuotanto, Jenni Ojala

Ohjauskeinona sijainnin ohjaus on yksi tärkeimmistä (uudet alueet, laajennus, purkuvesistön ekologinen tila/vedenhankintavesistö), jossa on huomioitava myös pohjavedet suoja-alueineen ja pohjavesistä riippuvaiset alueet.

Ei hyvässä tilassa olevien vesistöjen alueiden uudet kohteet ja vesien tilan tavoitteet tulee huomioitua valuma-aluekohtaisella suunnittelulla, vastuutaho ELY. Lupamenettelyssä on tärkeää huolellisesti valmisteltu hakemus ja lausunnot (toiminnanharjoittaja, ELY).

Varmistettava että toimijoille on tarvittava tieto riittävällä tiedottamisella ja ohjauksella, ELY:llä on tässä tärkeä rooli.

Valuma-aluekohtainen suunnittelu tärkeää, selvittävä osuus valuma-alueen kokonaiskuormituksesta. On selvittävä luonnon taustavaluman luku. On huomioitava erilaisten alueiden ja säävaihteluiden vaikutus (vertailukelpoisuus, luotettavuus).

Tulisiko lupahakemuksissa käytetyt ominaiskuormitusluvut päivittää huomioimaan ilmastonmuutos paremmin?

Hakemuksissa pitäisi olla hyödynnettyä uusinta tietoa ja pyrkiä siihen, että tuloksia olisi hakemuksen kohteena olevalta suolta.

Ympäri vuotis ja nykyisiä vesienkäsittelymenetelmiä tulee tehostaa ja uusia kehittää. Nyt tuleva vesi saattaa olla parempaa kuin lähtevä joissakin tapauksissa (mm. jäätymisongelma, pienet vesivarastot, ilmastonmuutos).

Kehittämishankkeissa isommat kokeilut eivät saata olla kustannustehokkaita liiketoimintaa ajatellen.

Loppuvaiheessa olevissa tuotantokohteissa ei ole välttämättä enää intressejä tehostaa vesiensuojelua, vaikka loppuvaiheen turve on hyvin maatunutta ja ravinnerikasta ja sitä kautta kuormitus on suurempaa. Tavoitteena on, että alueille jätetään paksumpi kerros turvetta pohjamaan päälle eli ei oteta loppuun asti.

Mikä on turvetuotanto tulevaisuus? Väheneekö pinta-alat, tarvitaanko uusia alueita ja onko niitä KASELY:n alueella, muuttuvatko nostomenetelmät, onko edelleen kuivatustarvetta? Jatkuuko jysinturvemenetelmä uusille turvejalosteille? Vapolla on toive/tavoite, että pinta-alaa olisi käytettävissä jatkossakin saman verran. Samanlaista kuorinta on uusi soiden käyttötapana (tällä hetkellä ei vielä sääntelyn piirissä) Tuleeko luontoarvot huomioitua?

Mikäli aktiivihiihtehtaat saavat raaka-aineensa vain turpeesta, niin pinta-alojen tulisi mahdollisesti jopa lisäntyä.

25.9.2020

Luvissa tulisi mahdollisuuksien mukaan huomioida ilmastonmuutos ja suot hiilivarastona.

Tuottajien ja urakoitsijoiden koulutusta tulee kehittää. Maaseuturahoituksen koulutushankkeen kautta voitaisiin räätälöidä kohdennettua koulutusta ja valvontakäynneillä tulisi olla aikaa myös ohjaukseen ja neuvontaan. Omavalvontaa tulee kehittää ja yrittää motivoida toimijoita. Tehokkuutta valvontaan tuo valmiit ohjelmat ja lomakkeet, joiden mukaan tarkastukset tehdään.

Lupamääräyksissä tulee kuormitus huomioida riittävästi. Voisiko ottotaso määrätä luvissa? Ei ilmeisesti voi. Voisiko samanlaista lainsäädäntöä kehittää kuin maa-ainesten kohdalla? Lausunnoissa voisi kuitenkin mainita, että on jätettävä joku tietty paksumuus turvetta.

Määräyksissä tulee huomioida myös pohjavedet (ojat, vesienohjaus, tarkkailu, varikkoalueet).

Tarkkailussa tulee huomioida tarkkailutiheys, ylivalumien hallintaan saaminen ja jatkuvatoiminen virtaamamittaus (jos virtaama voidaan kytkeä kuormitukseen).

Jälkikäytön ohjaamisessa on uutena ajatuksena ollut valkopoiskihanhien ruokintapello (mahdollinen tuki maatalouspuolelta). Voidaan selvittää myös kosteikkokäyttöä. Mikä on kannattava maanomistajalle?

Järvi- ja merenlahtikunnostukset, Antti Haapala

Uusissa kunnostushankkeissa ohjauskeinoiksi mietittiin avustukset (YM ja MMM), omahoitoisuusosuuksissa auttaminen (Rahatpintaan.fi sekä ELY:n oma avustushakuajoista ja lähteistä tiedottaminen), Vn asetus 714/2015 (asetus hankkeiden avustamisesta) sekä Ely:n toimenpideohjelman kunnostuskohdepriorisointi. Näissä vastuutahoina ovat siis ELY, kunnat ja merenlahtien osalta Metsähallitus.

Selvitysten, suunnitelmien ja kartoitusten osalta on tärkeää informaation jakaminen alan toimijoista ja verkostoitumisen edistäminen. Merenlahtipuolella korostuu vuoropuhelu eri toimijoiden kesken. Vastuutahoina tässä ELY, kuntien ympäristönsuojeluyksiköt, alan konsultit ja Metsähallitus.

Kunnostuksien toteutusmenetelmiksi esitetään hoitokalastuksia, kosteikkoja laskeutusaltaineen, pumppaamoja sekä niittoja sekä ruoppauksia, jotka parantavat veden vaihtuvuutta

Koulutusta on tarjolla vesistö-kunnostusten vuosiseminaareissa ja ELY:n omissa työpajoissa.

Virtavesikunnostukset, Jukka Höytämö

Ryhmässä käytiin keskustelua Vuoksen tilan arvioinnista. Fortum esitti kantanaan, että laatutekijöiden ekologisissa laatusuhteissa ei tapahdu esitettyjen toimenpiteiden johdosta niin paljon muutosta, että tyydyttävä tila olisi syytä laittaa. Fortum toi esiin myös tehtyjen arvioiden erot eri vesienhoitoalueiden välillä Suomen eri osissa. Fortumin mukaan nousukalojen istutukset ovat osoittautuneet Oulujoella tuloksellisiksi ja piti sitä varteenotettavana osana kalakantojen kehittämistä. Nousuprosentti Merikoskella on ollut noin 50. Keskustelua jatketaan.

Edistämiskeinoina tärkeänä nähdään muutos 0-velvoitteeseen (laki), joka ehtii tälle kaudelle ja sen turvin vesimuodostumien tilaa on mahdollista edistää. MMM rahoittaa vaelluskalahankkeita 9 milj. eurolla, hakemukset/päätökset laaditaan/annetaan vuoden 2021 ja toteutukset tehdään vuodesta 2022 alkaen. Paikallista aktiivisuutta tulee kohottaa.

25.9.2020

Hiitolanjoen kunnostukset toimivat hyvänä mallina siitä, mitä tutkimus- ja selvitystyön, viranomaistyön sekä paikallisten tahojen sekä yksityisten yritysten yhteistyöllä ja rahoituksella voidaan saavuttaa.

Teollisuus, Erja Monto

Edistämiskeinona BAT:n osalta ryhmä esittää valmistautumista PP-BAT-kierrokseen (Pulp and Paper) ja Bio-BAT hankkeen toteuttamisen. Käyttö ja ylläpidon osalta keinoina ovat päästöjen vähentäminen jatkuvan parantamisen periaatteella (tuotanto, jv-puhdistus, tavoitteet laitospohjaisina), ympäristöasioiden hallintajärjestelmät ja häiriötilanteiden ennaltaehkäisy.

Itäisellä Pien-Saimaalle on tarve alentaa fosforipäästöjä. Tarkasteltava myös tehtaiden ja muiden kuormittajien yhteispäästöjen vaikutuksia. Lappeenrannan jätevedenpuhdistamosta ei ole päätöstä edelleenkään olemassa. Selvitys vesien hyvän tilan saavuttamiseksi on menossa.

Kymijoessa ei ole tarpeita lisätoimenpiteille muuta kuin mitä luovassa on tuotu esille. Kymijoki on hyvässä tilassa, mutta rannikkoalueella kuitenkin muutokset näkyvät. Sunilanlahdelle tulee kuormaa sekä Kymijoen kautta että muualta. Sunilanlahdella toimia tarvitaan erityisesti hajakuormituksessa, mutta teollisuudellakin oma vaikutuksensa.

Riskienhallintasuunnitelmat ja riskikartoitukset laajasti käytössä suurilla laitoksilla. Pienempien laitosten osalta voi olla kehittämistä erityisesti, jos ne laskevat jätevetensä yhdyskuntapuhdistamoille. Riskien hallintaan liittyy myös kemikaalien käytön hallinta, joita myös TUKES valvoo. Tulvariskeihin on varauduttava.

Meren äärellä on kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin turvallisuuteen jatkossa kiinnitettävä enemmän huomiota.

Vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden päästöjä seurataan ja tarkkailuohjelmat päivitetään. Laitospohjaisesti tunnistettava käytetty kemikaalit.

Pohjavesien osalta toimeksi on nostettu perustilaselvitys. Valtaosalla on tehty, mutta yksittäistapauksissa vielä tehdään.

Teollisuus ei halua vertailla sertifiointikriteerejä eikä luontovaikutuksia puun hankinnassa.

Moision Riitta toi esille, että miten huomioidaan tai korostetaan tavoitteiden painoarvoa ja merkitystä valituslupakäsittelyssä. Miten viranomaiset ottavat huomioon vesienhoidon toimenpideohjelmat ja ottavatko ne riittävästi huomioon vaihtoehtoja? Voisiko tätä jotenkin edistää vielä ja onko syytä edistää? Vesienhoidon suunnitelmilla on erittäin suuri painoarvo, kun ratkaisuja tehdään. Vaihtoehtojen tarkastelu ei kuulu prosessiin, vaan päätös tehdään vireillä olevasta luvasta. Tuotiin ilmi, että YVA-prosessissa on tärkeää olla mukana kaikki vaihtoehdot.

Alueiden käytön suunnittelun huomioinnista TPO:ssa keskusteltiin. Kymenlaaksossa maakuntakaava on hyväksytty ja kaava sisältää koko kaava-alueen koskevan määräyksen liittyen ekologiseen tilaan, vaelluskaloihin ja turvetuotantoon sekä siniviheryhteystarvemerkinnot maa- ja vesistöalueilla. Lisäksi kaavassa on huomioitu merialueilla monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet sekä pohja- ja pintavesialueet.

Pohdittiin voisiko FSC:tä tuoda metsänomistajille vaihtoehtona PEFC-standardille esille neuvonnan kautta, koska se on vesistöjen ja monimuotoisuuden kannalta parempi vaihtoehto kuin PEFC. Metsäteollisuus ei voi

25.9.2020

ottaa kantaa sertifiointiin liittyviin asioihin, MTK:n Hannu Ripatti kertoi, ettei FSC ja PEFC -sertifikaattia voi lähteä vertailemaan, koska toiminta on markkinalähtöistä.

Vesienhoito kulkee läpäisyperiaatteella alueidenkäytön ohjauksessa, jatkossa painopisteitä voi tehostaa.

Yhdyskunnat ja haja-asutus, Johanna Kallio

Työpajassa oli mukana vesilaitosten, kunnan, puolustusvoimien ja ELYn valvonnan ja alueiden käytön edustus. Lappeenrannassa on katsottu tulevaisuuden teemana olevan älykkäät verkostot, jolloin kaukovalvonnan kautta saatavaa tietoa voidaan hyödyntää paremmin. Ohjauksen tehostaminen vähentää ylivuotojen riskiä (esim. pitkien trendien seuranta).

Automaattisen seurannan, mm. tulevan vedenlaadun seuranta lisääminen, lisää ennustettavuutta. Tulevaisuudessa enemmän tiedolla johtamista ja samalla taloudellisia säästötavoitteita mm. energiatehokkuuden kautta. Pienemmillä laitoksilla tietoa on vähemmän.

Viranomaisvalvonta nähtiin hyvänä asioiden edistämisessä. WSP-työkulun käyttö todettiin suhteellisen hankalaksi ja järjestelmänä ehkä vanhentuneeksi. Toisaalta oli konsultin avustamana helpompi käyttää. (SSP käyttö ei ole pakollista.)

Riskinhallinta tulee vastuuttaa tietyille henkilölle laitoksella. Tiheä (vuosittainen) harjoittelu on tärkeää.

Lääkeaineet ja haitta-aineet tulee huomioida uudessa teollisuustoiminnassa, esim. mikä on akkuteollisuuden vaikutus jätevesiin? Askel tutkimuksesta aktiiviseen poistamiseen edellyttää lainsäädäntöä.

Viemärien saneerauksessa kuntakohtainen tilanne vaihtelee (esim. Kotkassa vain 5 km sekaviemäriä, Anjalassa enemmän), niiden eriyttäminen kestää noin 15 vuotta. Ja sekään ei vielä riitä, sillä kiinteistöjä ei välttämättä ole liitetty hulevesiverkostoon. Kiinteistöille tulee antaa korjauskehotuksia ja mikäli ei tehoa niin korotettu jätevesimaksu.

Myös Lappeenrannan vanhan keskustan alueella hulevesiä johdetaan jätevesiviemäriin. Toimenpiteinä tutkitaan liitännät, tiedotetaan asiasta mm. kirjeitse ja asetetaan porkkanaksi raha (huleveden perusmaksu voidaan portaittain).

Lainsäädännän tulee olla yksiselitteinen sen suhteen, että hulevesiä ei saa johtaa jätevesiviemäriin, haasteena liitosten osoittaminen vanhojen kiinteistöjen osalta (tutkimuskeinon puuttuminen). Rakennusvalvonnan tulisi puuttua asiaan myös valvonnalla. Vanhojen kiinteistöjen osalta kohtuullisuus on vaikea asia määritellä, sillä hulevesiremontit ovat kalliita.

Lappeenrannassa ja Kotkassa on hulevesisuunnitelma tekeillä. Kotkassa ja Kouvolassa on hulevesistrategia. Lappeenrannassa hulevesiverkosto on kaupungin omistuksessa, Kotkassa Kymen Veden. Omistajuus vaihtelee kaupungeittain.

Pohjavesialueilla oleviin betonisiin jätevesiviemäriin priorisoidaan saneeraussuunnittelussa (Kymen Vesi). Lappeenrannassa saneeraussuunnittelu tehdään kunnon ja tarkastushavaintojen perusteella. Pohjavesialueilla tehostetaan pumppaamohuoltoja, ylivuotosäiliöt ovat siellä pakollisia suurien laitosten osalta (Kymi, Kouvola, LPR). Sähkökatkojen osalta on lisätty valmiutta varavoimakoneille (liitännät tehty).

25.9.2020

Pitkällä aikajänteellä tehtävä saneeraussuunnittelu on tärkeää. Kymen Vesi panostaa siihen 5 Me/v. Toimintahäiriöt ovat tätä kautta vähentyneet. Saneeraussuunnittelun pakollisuuden tulisi perustua lakiin?

Jätevesien puhdistusta myös päästölähteillä tulisi kohdennetusti tehostaa, kuten LPR sairaalahankkeessa.

Pohjavesien osalta viemärivuotojen johdosta on havaittu lääkkeitä.

Haja-asutuksen jätevesien tilannekartoitusta ei ole pystytty tekemään riittävästi kuntien resurssipulan vuoksi. Neuvontaprojektit saivat hyvää palautetta, mutta ei ne eivät juurikaan näy saneerausmäärissä.

Kunnissa pohditaan lähetetäänkö kirjeet siirtymäaika-alueiden kiinteistöille. Tarpeen voisi olla pistokoemaisia valvontakampanjat, tärkeimmille alueille kohdennettuina. Etenkin alle luparajan olevien 10-100 AVL puhdistamojen tilanne tulisi selvittää. Rakennusvalvonnan aktiivisuus on tärkeää.

Viemäriosuuskuntia on tehty, mutta lievennysten myötä kiinnostus hiipui, eikä liian harvoille alueille kannata rakentaa.

Metsätalous, Taina Ihaksi

Tuleva KEMERA todennäköisesti vähentää kunnostusojitusten määrää entisestään ja pakottaa tarveharkintaan.

Todettiin että mm. ojasyvyydestä on tulossa tutkittua tietoa ja ylipäänsä tutkimustiedon vieminen kentälle koulutuksen kautta on olennaista.

Koulutus ja neuvonta nousikin keskiöön lähes kaikessa. Alueelle tarvitaan edelleen neuvontaan liittyvä hanke ja resursseja tarvittaisiin nykyistä enemmän. Koulutus tulisi ajoittaa kohderyhmän mukaan ja siinä tulisi tuoda esille metsänomistajille ympäristön kannalta paremmat vaihtoehdot. Vesistöihin ja pohjavesiin liittyvän lainsäädännön tuntemuksen koulutusta tarvitaan ja koulutusta tulisi kohdentaa erityisesti painopistealueille.

Panostettava parempaan vesiensuojelurakenteiden laatuun. Ei enää vain laskeutusaltaan rakentamista, vaan pintavalutuskenttiä ja putkipatoja, tarvittaessa laskeutusallas, jonka yhteyteen padottava kynnys.

Ojakauhan käyttö ongelma maanomistajan omissa hankkeissa. Koulutusta suunnattava erityisesti konekuskien ja urakoitsijoihin.

Pohjavesialueille toivottiin ohjeistusta siitä, miten ojitukset voidaan toteuttaa. Heidi Rautanen totesi, että olennaisinta on välttää ojituksia pohjavesialueella. Ojituksen haitat tulee ottaa huomioon myös harjujen vieressä toimittaessa, jotta vältetään pohjaveden purkautumiselta, jota metsänomistajatkaan eivät etsiinsä toivo.

Suojavyöhykkeiden osalta nostettiin esille vapaaehtoisuuden lisääminen suojavyöhykkeiden osalta. ELY pitää tärkeänä PEFC:n ja FSC:n tuomista esille neuvonnassa vaihtoehtona metsänomistajille, koska FSC on vesistöjen kannalta selkeästi parempi sertifikaatti. Suojavyöhykkeiden suunnittelussa tulisi hyödyntää metsätaloudelle painopistealuekarttaa ja se tulisi tehdä alueella tunnetuksi.

Siniviheryhteystarpeen huomioinnista käytiin vilkasta keskustelua. MTK vastusti siniviheryhteystarpeen esille tuontia toimenpideohjelman ohjauskeinona koska kaikki toimenpiteet ja kehittämiskohteet johtavat siihen, että tapauskohtaisesti tehdään ratkaisuja vesistöjen äärellä.

25.9.2020

Kymenlaakson liiton Anna-Riikka Karhunen piti luontevana, että vesienhoidossa siniviheryhteystarve huomioidaan, koska ohjausvaikutus kohdistuu erityisesti kuntatason toimintaan, viranomaistoimintaan ja linjaus on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon suunnittelussa. Myös ELY pitää tärkeänä, että ko. vyöhykkeellä esim. neuvotaan metsänomistajia parempiin valintoihin suojavyöhykkeiden ja monimuotoisuuden osalta, jotta luontoalueita yhdistävät reitit säilyvät.

Työ metsätaloudelle herkkien alueiden tunnistamiseksi on aloitettu ELYjen yhteistyönä. Todettiin että muut sovitut sidosryhmät otetaan syksyllä suunnitteluun mukaan. Tuoreen tutkimusten mukaan PEFC-sertifiointi ei ole riittävä turvaamaan vesien ekologisen tilan säilymistä, ongelma korostuu pienissä virtavesissä.

Metsätalouden vesiensuojelun tehostamistoimet vaativat nykyistä enemmän rahoitusta. Työssä voidaan hyödyntää painopistealuekarttoja, mutta kohteita on hyvin tiedossa.

Todettiin että ojitusilmoituksiin tarvittaisiin enemmän tietoa kuin mitä nyt annetaan ilmoituksissa, erityisesti pohjavesien osalta.

Tapion hyvän metsänhoidon suosituksissa ohjeistettu välttämään ojituksia. Vesilain mukaisen luvan tarvitsee, jos pohjaveden pinta laskee.

Työpajan purussa keskusteltiin vielä maakuntakaavan sini-vihervyöhykkeistä. Niittyniemi toi esille sen, että maakuntakaavan ja vesienhoidon toimenpideohjelmassa voi olla samoja tavoitteita, vaikka toisessa onkin maankäytöllinen näkökulma ja toinen lähtee vesienhoidon tavoitteista. Myös aikaisemmissa vesienhoidon toimenpideohjelmissa on ollut osio, jossa on kerrottu muista samaan aikaan vaikuttavista ohjelmista ja suunnitelmista. Tiedon jakaminen ja neuvonta voivat palvella samaan aikaan useita tavoitteita. Vesienhoidossa metsätaloudelle herkkien alueiden määrittely tapahtuu vesienhoidon tavoitteiden näkökulmasta.

Maatalous, Visa Niittyniemi

Järkevä lannoittaminen suhteessa sato-odotukseen.

Jos viljelijöille voisi osoittaa, että toimenpiteet lisäävät tuotteen loppuhintaa, olisi tarvetta helpompi perustella.

Olisiko mahdollista ottaa tukivalvonnassa tilakäyntien yhteydessä esille myös ympäristötukijärjestelmän tavoitteet yhteistyön vahvistamiseksi ja viljelijöiden motivoimiseksi.

Neuvonnan lisääminen – sisällön kehittäminen, jotta se paremmin motivoisi viljelijöitä.

Pellonpiennarpäivät hyviä, mutta voi olla vaikea saada houkuteltua väkeä paikalle. Tulisi saada esiin myös uusia kasvoja viljelijöitten joukosta.